

พฤติกรรมการเล่นในเด็กออทิสติก

นพ.ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา

จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น

การเล่นช่วยส่งเสริมพัฒนาการในทุกๆ ด้านของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรม การเล่นจึงเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการพัฒนาของเด็กทุกคน

แต่การเล่นของเด็กออทิสติกไม่ได้พัฒนาเป็นไปตามขั้นตอนธรรมชาติ หรือลำดับขั้นของพัฒนาการด้านการเล่น เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป เด็กมักขาดความสามารถในการเล่นที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และขาดจินตนาการ จึงทำให้มีข้อจำกัดในการเล่น เด็กมักเล่นไม่ถูกวิธี มีรูปแบบการเล่นซ้ำๆ ซากความหลากหลาย หมุนไปหมุนมา เทกลับไปกลับมามากมาย ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเล่น และไม่มีการเลียนแบบพฤติกรรมทางสังคม สนใจแต่รายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ และหมกมุ่นกับบางสิ่งบางอย่างมากเกินไป

เป็นธรรมดาสำหรับเด็กออทิสติกที่มักจะเลือกเล่นของเล่นตามช่องทางของระบบประสาทสัมผัสที่ถูกระตุ้น เช่น การดม การชิม การฟัง การสัมผัส หรือนำมาจ้องมองดู แต่เด็กมักจะไม่ค่อยมีความผูกพันกับของเล่นเฉพาะอย่างเท่าที่ควร ไม่มีตุ๊กตาหรือหุ่นยนต์ตัวโปรด เด็กมักจะชอบเล่นของอย่างอื่นที่ไม่ใช่ของเล่นด้วยซ้ำ มักเป็นของใช้ที่หยิบได้ทั่วๆ ไปในบ้าน เช่น ขวดยา ผ้าพันแผล แก้วน้ำ กระจ่าง แป้ง ปฏิทิน แผ่นโฆษณา เป็นต้น และในการเล่นของเล่น เด็กก็มักขาดจินตนาการในการเล่นที่ควรมีตามวัย

เด็กออทิสติกมีลักษณะเฉพาะตัว ที่ขัดขวางต่อพัฒนาการด้านการเล่น ดังนี้

1. เด็กที่มีทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสารบกพร่อง ทำให้จำกัดบทบาทในการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเล่น
2. เด็กมีความยากลำบากในการตีความหมาย หรือคาดเดาคำความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของเด็กคนอื่นๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ
3. เด็กมักขาดความสนใจในสิ่งรอบตัว ขาดความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนแปลง มักจะต่อต้านต่อการสำรวจ หรือสรรหาการเล่นใหม่ๆ ร่วมกับเพื่อนๆ
4. เมื่อชักชวนให้เด็กมาเล่น แต่ระดับการเล่นของเขาต่ำกว่าของเด็กคนอื่นๆ เด็กจึงไม่เข้าใจในสิ่งที่จะเล่น และเพื่อนก็ไม่สนใจที่จะเล่นด้วยเช่นกัน

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นของเด็กออทิสติก ในระยะแรกๆ เป็นการสังเกตเด็กเล่นในห้องสังเกตทดลองซึ่งได้จัดเตรียมขึ้น ไม่ใช่การสังเกตการเล่นตามธรรมชาติจริงๆ พบว่า การเล่นที่พบส่วนใหญ่มักเป็น การเล่นสำรวจ ทดลอง เพื่อดูว่าของที่เล่นอยู่ใช้งานอย่างไร (exploratory play) และการเล่นรูปแบบเดิมซ้ำไปซ้ำมา แบบไร้เป้าหมาย (perseveration)

แต่การศึกษาวิจัยในช่วงหลัง เป็นการสังเกตการเล่นตามธรรมชาติของเด็ก ผลการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม พบว่าพฤติกรรมการเล่นที่พบบ่อยที่สุดคือ การเล่นจำลองหน้าที่การทำงานของสิ่งของที่ถูกรอบตัว (functional play) รองลงมาคือการเล่นแบบมีโครงสร้าง มีรูปแบบ และเป้าหมาย กำหนดไว้ชัดเจน (constructive play) และการเล่นสำรวจ ทดลอง (exploratory play) และที่สำคัญคือแทบไม่เห็นการเล่นแบบจินตนาการเลย (make-believe play)

การเล่นจำลอง (functional play) ที่สังเกตเห็นส่วนใหญ่จะเป็นแบบต่างคนต่างเล่น รองลงมาคือ เล่นคนเดียว

เด็กออทิสติกจะมีทั้งเล่นคนเดียวและเล่นเป็นกลุ่ม แต่มักไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกัน จากการศึกษาวิจัยพบว่าเด็กออทิสติกเล่นกับผู้ใหญ่เพียงร้อยละ 12 ของช่วงเวลา และเล่นกับเพื่อนเพียงร้อยละ 7 ของช่วงเวลา ทั้งๆ ที่มีความพยายามเข้าไปกระตุ้นเป็นระยะแล้วก็ตาม

เอกสารอ้างอิง

- Beyer, J., & Gammeltoft, L. (2003). **Autism and play**. London : Jessica Kingsley Publishers.
- Fernie, D. (2006). **Play and Playet**. (Online). Available URL:
<http://www.kidsource.com/kidsource/content2/nature.of.childs.play.html>
- Holmes, E., & Willoughby , T. (2005). Play behaviour of children with autism spectrum disorders. **Journal of Intellectual & Developmental Disability**, 30(3): 156-164.
- Jordan, R. (2003). Social play and autistic spectrum disorders: a perspective on theory, implications and educational approaches. **Autism**, 7(4): 347-60.
- Owen, M. (Ed.). (1998). **The effect of disabilities on play skills** (Online). Available URL:
<http://www.pediatricservices.com/parents/pc-28.htm>
- Westby, C. (1980). **Play and autism** (Online). Available URL: <http://www.autismteachingtools.com>

ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. พฤติกรรมการเล่นในเด็กออทิสติก. [Online] 2550; Available from: URL:
<http://www.happyhomeclinic.com/au32-autistic-play-behavior.htm>